PELAGIA NATURE & ENVIRONMENT AB

Arbetsrapport 2019-12-12

Naturvärdesinventering kring planerat bostadsområde i östra delen av Hemavan, Storumans kommun, år 2019

På uppdrag av Fjällkedjan AB

PELAGIA NATURE & ENVIRONMENT AB

Adress:
Industrivägen 14, 2 tr.
901 30 Umeå
Sweden.

Telefon:
090–702170
(+46 90 702170)

E-post:
info@pelagia.se

Hemsida:
www.pelagia.se

Författare:
Ulf Sperens.

Direkt:
+46 90702177
Ulf.sperens@pelagia.se

Kvalitetsgranskat av:
Kenneth Karlsson

Omslagsbild:
Backmyr i övre delen av inventeringsområdet.

Foto:
Ulf Sperens

Kartor:
Lantmäteriets Öppna data

Ackred. nr. 1846
Kontroll
ISO/IEC 17020 (C)

Ackrediterad metod i denna rapport avser:
Naturvärdesinventering

Laboratorier ackrediteras av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) enligt svensk lag. Den ackrediterade verksamheten vid laboratorierna uppfyller kraven i SS-EN ISO/IEC 17 020 (2018).

Denna rapport får endast återges i sin helhet, om inte utfärdande laboratorium i förväg skriftligen godkänt annat.

Innehållsförteckning

1 Inledning 4
2 Genomförande 5
3 Allmän beskrivning av området 6
4 Kända naturvärden 8
5 Bedömningsgrunder och naturvärdesklasser 8
6 Naturvärdesbedömning 10
7 Referenser 11
Appendix 12

1 Inledning

I östra delen av Hemavans tätort planeras för nytt bostadsområde (Figur 1). På uppdrag av Fjällkedjan AB har Pelagia Nature & Environment AB fått i uppdrag att utföra en naturvärdesinventering i området för ny planerad verksamhet.

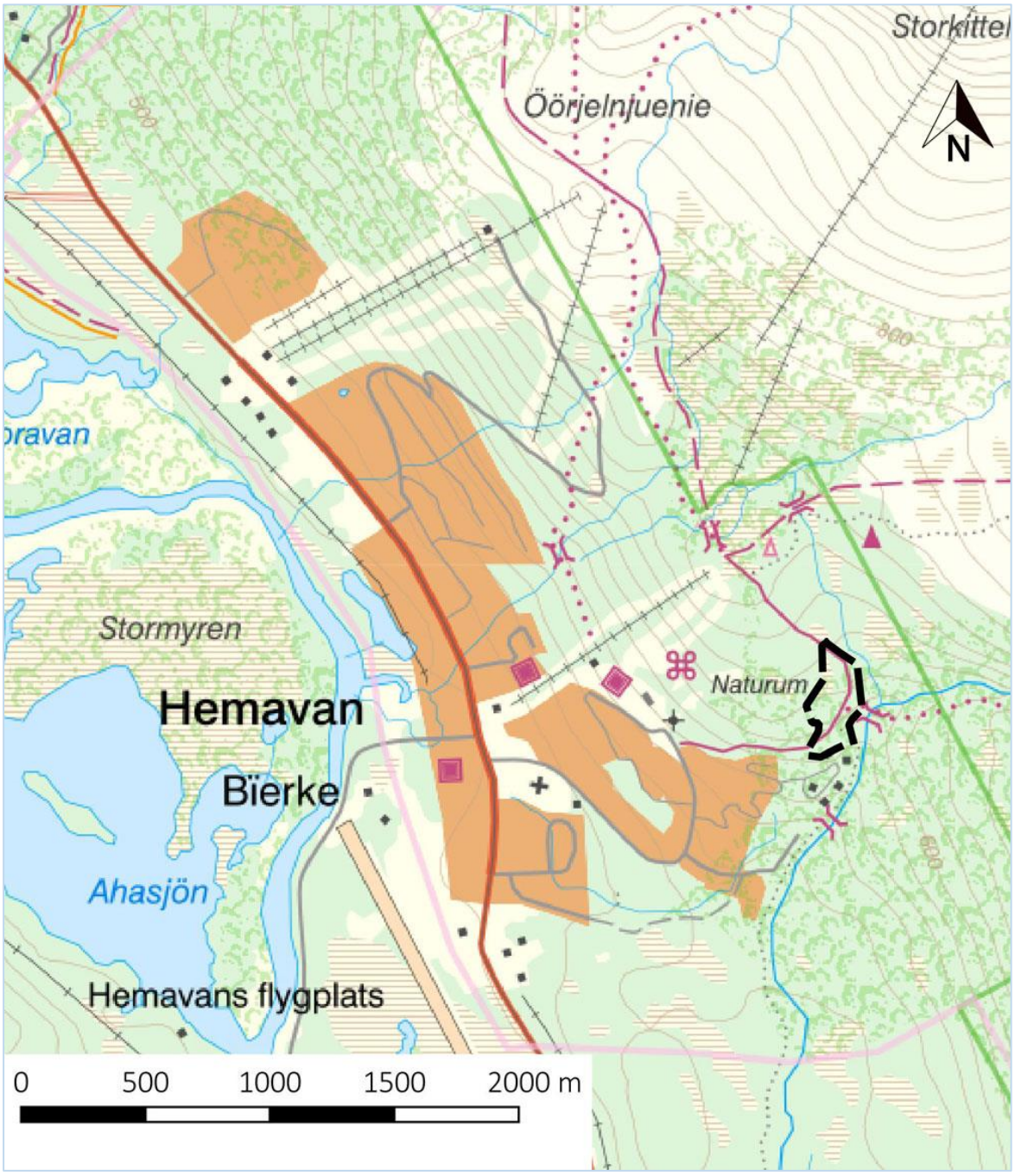

Figur 1. Ny verksamhet i form av bebyggelse planeras i Hemavans östra del. Inom området markerat med svart streckad linje utfördes en naturvärdesinventering i augusti 2019.

2 Genomförande

Inventeringsområdet om 6.5 ha (Figur 2) ligger i en sydvänd sluttning som domineras av fjällbjörkskog tillsammans med ett mer eller mindre sammanhängande soligent kärr (sluttande myr) i västra delen av inventeringsområdet. Genom inventeringsområdet löper Kungsleden i syd-nordlig riktning.

En naturvärdesinventering utfördes i enlighet med grundutförandet (kapitel 4.1–4.4) i Svensk Standard 199000:2014 (SIS 2014), med detaljnivå *medel*.

Inventeringen genomfördes den 13 augusti 2019 av Gunhild Israelsson och Ulf Sperens, Pelagia Nature & Environment AB.

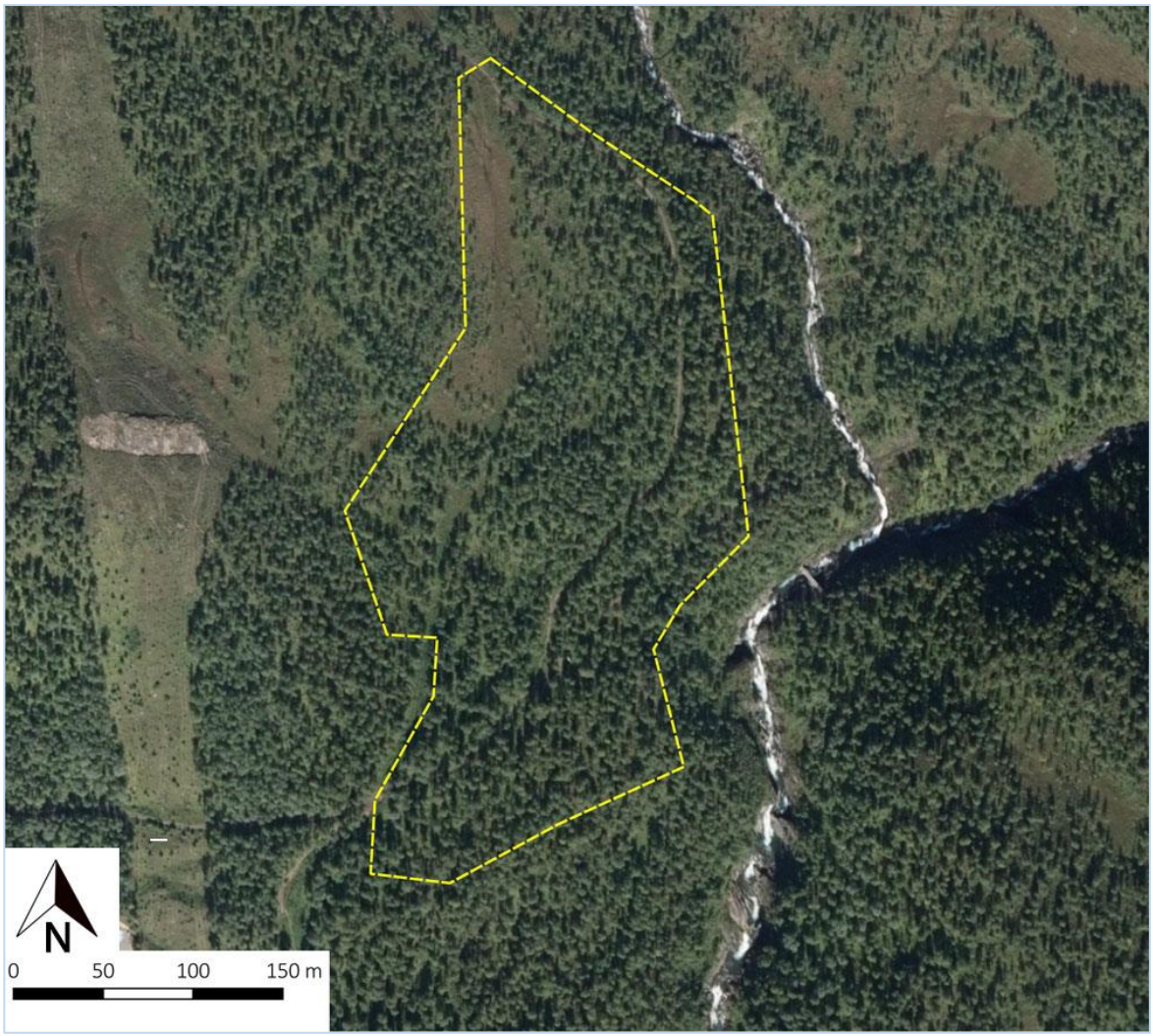

Figur 2. Inom gul streckad linje utfördes en naturvärdesinventering den 13 augusti 2019. Inventeringsområdet ligger väster om där en mindre bäck från Storkittelhobben i norr rinner ihop med Storbäcken.

3 Allmän beskrivning av området

Det inventerade området bestod till största del av fjällbjörkskog på relativt fuktig mark med en frodig vegetation av högörter som till exempel nordisk stormhatt, torta (Figur 3) majbräken, brudborste, midsommarblomster, kärrfibbla, smörboll, älggräs, kransrams, rörflen och hässlebrodd.

Figur 3. Merparten av inventeringsområdet utgjordes av en frodig fjällbjörkskog (övre bilderna) med ett flertal högresta arter i fältskiktet som nordisk stormhatt (bilden nere till vänster) och torta (bilden nere till höger).

Ställvis intill Kungsleden fanns mindre partier med fjällbjörkskog på något torrare mark (Figur 4) med en mer lågvuxen flora bestående av bland annat blåbär, en, odon, blodrot, ekbräken, vårfryle, kruståtel och skogsstjärna. I inventeringsområdets sydöstra del, nära avtaget till Drottningleden, fanns ett större sammanhängande område på en flack yta med en hedartad fjällbjörkskog på relativt torr mark (Figur 4). Här bestod fältskiktet av mer eller mindre lågvuxna arter som blåbär, odon, kråkbär, lingon, en, kruståtel, revlummer, ekbräken och skogsnoppa.

Figur 4. Ställvis kring Kungsleden på relativt torr mark förekom en lågörtsfjällbjörkskog (vänster bild) och på en ännu torrare mark i sydöstra delen av inventeringsområdet förekom en hedartad fjällbjörkskog (höger bild).

Inventeringsområdets västra och nordvästra del upptas av ett soligent kärr (Figur 5). Det soligena kärret är fuktigt utan att vara blött med en relativt fast ytstruktur. I stort kan det soligena kärret betecknas som en blåtåtel-tuvsävmyr med stort inslag av ett flertal mer eller mindre krävande arter som knagglestarr, snip, kärrspira, dvärglummer, fjällruta, slåtterblomma, kärrfibbla, Kung Karls spira och gräsull (Figur 5).

Figur 5. I inventeringsområdets västra och nordvästra del finns ett soligent kärr som kan betecknas som en blåtåtel-tuvsävmyr med stort inslag av ett flertal mer eller mindre krävande arter som till exempel Kung Karls spira (bilden nere till vänster) och gräsull (bilden nere till höger).

4 Kända naturvärden

Inga kända naturvärden i form av skyddade eller värdefulla områden finns inom inventeringsområdet Skogsstyrelsen (2019), Länsstyrelserna (2019), Jordbruksverket (2019) och Naturvårdsverket (2019A och B). Inte heller finns uppgifter om rödlistade arter från inventeringsområdet Artportalen (2019) och ArtDatabanken (2019).

5 Bedömningsgrunder och naturvärdesklasser

Den naturvärdesbedömning som gjorts i denna rapport följer Svensk Standard för naturvärdesinventering SS199000:2014 (SIS 2014), där betydelsen av ett geografiskt område för den biologiska mångfalden bedöms.

Naturvärdesbedömning görs utifrån bedömningsgrunderna art och biotop (område med enhetlig miljö och artsammansättning) (Figur 6).

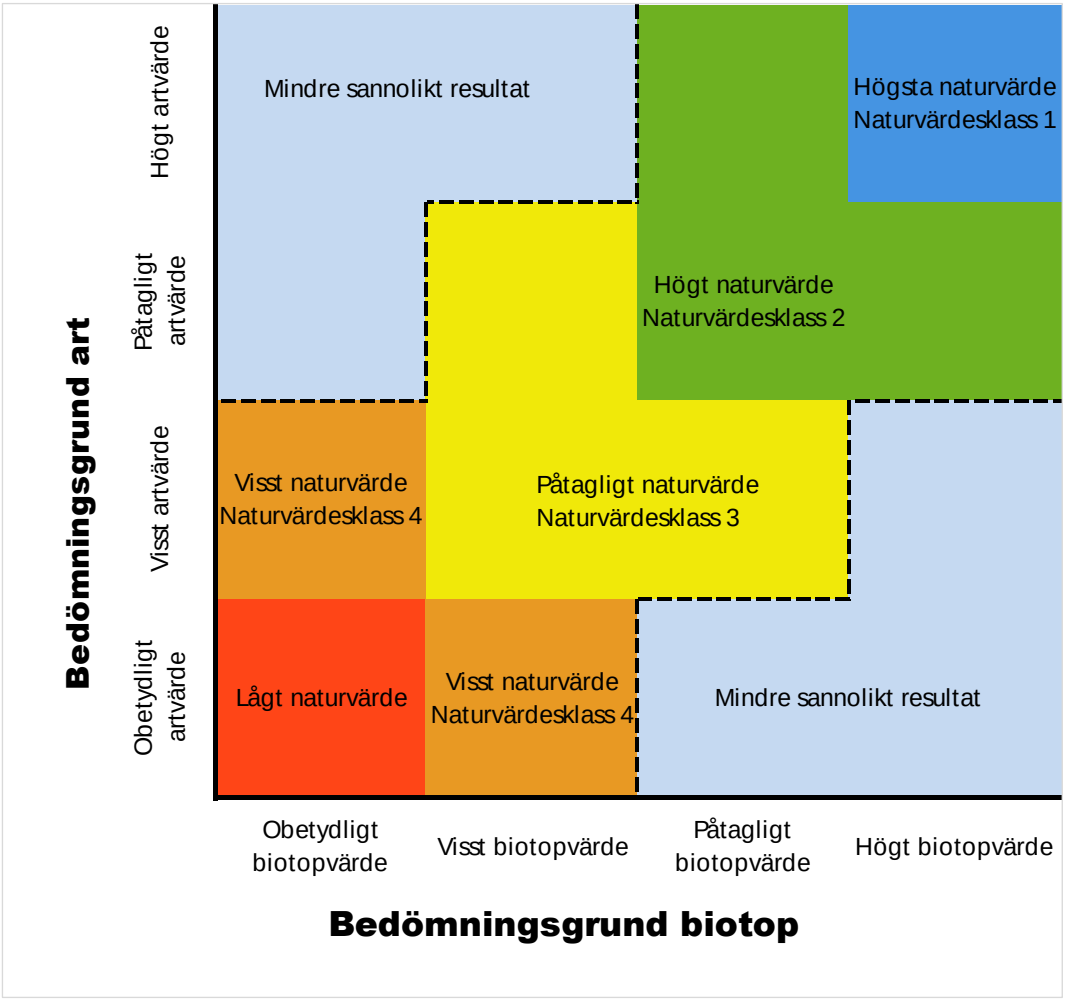

Figur 6. Förhållandet mellan bedömningsgrunderna art och biotop och deras utfall i naturvärdesklasser. Motsvarar schema i Svensk Standard för naturvärdesinventering (SIS 2014), men är modifierad med avseende på färger.

De arter som används inom naturvärdesbedömning brukar ges samlingsnamnet naturvårdsarter vilket innefattar rödlistade arter, skyddade arter, typiska arter i Natura 2000-habitat, fridlysta arter, ansvarsarter samt signalarter för skyddsvärd skog (Hallingbäck 2013; SIS 2014). Biotopvärdet bedöms baserat på två aspekter: biotopkvalitet samt sällsynthet och hot. Följande biotopkvaliteter ska tas i beaktande vid naturvärdesbedömning: naturlighet, processer och störningsregimer, strukturer, element, kontinuitet, naturgivna förutsättningar, förekomst av nyckelarter samt läge, storlek och form (SIS 2014). Den andra aspekten: sällsynthet och hot, utgår från hur vanlig den givna biotopen är i regionen och huruvida områdestypen är minskande.

De båda bedömningsgrunderna samverkar. Förekomst av vissa arter är ett kvitto på vilka kvaliteter en biotop har. De kvaliteter en biotop har kan i sin tur tala om hur bra biotopen fungerar som livsmiljö för olika arter. Ju fler sällsynta och mer specialiserade arter desto högre kvalitet torde en biotop ha. Mer allmänt förekommande arter som inte ställer några speciella krav på sin livsmiljö säger mindre om den plats de förekommer på.

De båda bedömningsgrunderna bidrar även var för sig till biologisk mångfald. Mer välutvecklade och sällsynta biotoper bidrar mer till mångfald av ekosystem än vanligare biotoper gör. Sällsynta arter ger ett mervärde till biologisk mångfald.

Naturvärdesbedömningen utifrån art och biotop resulterar i fem kategorier enligt följande:

- **Högsta naturvärde – naturvärdesklass 1.** Naturvärdesklass 1 kan innebära att en biotop (område med enhetlig miljö och artsammansättning) är nationellt eller internationellt sällsynt eller hotad (till exempel vissa Natura2000-naturtyper) och/eller att flera hotade arter förekommer.
- **Högt naturvärde - naturvärdesklass 2**. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Till exempel kan Skogsstyrelsens nyckelbiotoper vara exempel på sådana områden.
- **Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3**. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå. Däremot bedöms området vara av särskild betydelse för att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Skogsstyrelsens naturvärdesobjekt kan vara exempel på sådana områden.
- **Visst naturvärde – naturvärdesklass 4**. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas. Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringarna, men motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.
- **Lågt naturvärde**. Områden som i sitt nuvarande tillstånd inte eller endast i ringa omfattning bidrar till biologisk mångfald, som till exempel ung produktionsskog, intensivt brukad åkermark eller liknande.

6 Naturvärdesbedömning

Biotop: Fjällbjörkskog och soligent kärr.

Beskrivning: Det inventerade området består av en till synes naturligt uppkommen och opåverkad fjällbjörkskog, förutom att Kungsleden löper genom området. Det soligena kärret bär inga spår av påverkan och har en förhållandevis artrik flora. Inga rödlistade arter påträffades men däremot påträffades två arter, vanlig groda och fläcknycklar (Figur 7), som är listade i Artskyddsförordningen (Svensk författningssamling 2007). Båda arterna är fridlysta i hela landet även om det är två relativt vanliga arter. Två observationer av var sitt exemplar av vanlig groda gjordes i den centrala delen av inventeringsområdet. Betydligt fler exemplar av fläcknycklar sågs i inventeringsområdet och dessutom på många platser både i fjällbjörkskogen och i det soligena kärret. Utifrån de observationer som gjorts uppskattas beståndet av fläcknycklar till ett par hundra exemplar inom hela inventeringsområdet.

Figur 7. Fläcknycklar förekom i stor omfattning inom inventeringsområdet både i fjällbjörkskogen som i det soligena kärret.

Bedömning: Den frodiga ängsfjällbjörkskogen och det soligena kärret bedömdes ha visst biotopvärde även om de regionalt inte är sällsynta eller ovanliga. Likaså bedömdes området ha visst artvärde, tack vare den relativt rika förekomsten av fläcknycklar. Sammantaget bedömdes hela det inventerade området ha *Påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3).

7 Referenser

ArtDatabanken 2019. Rödlistade arter. http://artfakta.artdatabanken.se/. 2019-10-13.

Artportalen 2019. Rapportsystem för växter, djur och svampar. http://www.artportalen.se. 2019-10-13.

Jordbruksverket. 2019. Ängs- och betesmarksinventeringen. http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/etjansterformiljoochklimat/tuva/laddanerkartskikt.4.2ce1c8ad1213e6b28d48000866.html- 2019-10-13.

Länsstyrelserna 2019. Länsstyrelsernas Geodatakatalog. https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/?query=177598832_GeodataKatalogen_AdvancedUser_urlparam&site=AdvancedUser&loc=sv. 2019-10-06.

Naturvårdsverket 2019A. Kartverktyget skyddad natur. http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/. 2019-10-25.

Naturvårdsverket 2019B. Miljödataportalen. http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/. 2019-10-25.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning, SS 199000:2014.

Skogsstyrelsen 2019. Skogsdataportalen. http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/. 2019-10-13.

Svensk författningssamling. 2007. Artskyddsförordning. SFS 2007:845.

Appendix

Appendix 1. Noterade naturvårdsarter inom inventeringsområdet år 2019. I kolumnen Kategori anger AF att arten finns listad i Artskyddsförordningen. Kolumnerna N och E markerar artförekomster i koordinatsystemet SWEREF99 TM.
Observera att dvärglummer och revlummer, utöver fläcknycklar och vanlig groda, är listade i Artskyddsförordningen, men att de i dagsläget inte är skyddade men att det i framtiden kan bli aktuellt med särskilda förvaltningsåtgärder för lummrarna om insamling och exploatering ökar.

Art	N	E	Antal	Kategori
Dvärglummer	7299633	505380	enstaka skott	AF
Dvärglummer	7299773	505346	ett fåtal skott	AF
Fläcknycklar	7299388	505434	enstaka exemplar	AF
Fläcknycklar	7299426	505321	ett tiotal exemplar	AF
Fläcknycklar	7299434	505338	ett tiotal exemplar	AF
Fläcknycklar	7299470	505421	ett tiotal exemplar	AF
Fläcknycklar	7299527	505253	ett tiotal exemplar	AF
Fläcknycklar	7299531	505457	ett tiotal exemplar	AF
Fläcknycklar	7299576	505448	ett tiotal exemplar	AF
Fläcknycklar	7299602	505409	enstaka exemplar	AF
Fläcknycklar	7299615	505441	ett tiotal exemplar	AF
Fläcknycklar	7299633	505380	ett tiotal exemplar	AF
Fläcknycklar	7299773	505346	1 exemplar	AF
Fläcknycklar	7299797	505371	enstaka	AF
Revlummer	7299382	505335	enstaka skott	AF
Vanlig groda	7299382	505335	1 exemplar	AF
Vanlig groda	7299388	505434	1 exemplar	AF